

Fischer Ernő kiállítása Szegeden

Amulattal állunk letűnt korok, hajdanvolt civilizációk ránk maradt emlékei előtt. A hatalmas erőfeszítésekről tanuskodó műemlékek, romvárosok, piramisok bűvöletében. Kelet épületsodái, nyugat lenyűgöző katedrálisai az atomkorok felhőkarcolói csalahatatlan vallomások az emberről, a ma élők és rég elhaltak vágyairól, világképéről. Ezek az emlékek túl azon, hogy mint tetek, tülelték alkotójukat, az ember egyik alapvető tulajdonságáról, az építómesteri vonásról is tanuskodnak.

Fischer Ernő ezt a felismerést fejlesztette alkotói programjává: a művésznak is építómesternek kell lennie, olyannak, aki képes „mindig új szellemi alaprajznak megfelelően állványozni és építeni.” — vallja műcsarnoki kiállításának katalógusában. Tavaszi budapesti látogatán anyagából válogatott és Szegeden búcsúkiállításnak szánt bemutatója a legjobb „építómesteri” tulajdonságokról gyűjt meg bennünk. Sajátosan kiművelt képépítkezése egy következtet alkotómunka tapasztalatait nyugszik, szilárd

szellemi alapot biztosítva. Nagy műgondal fejlesztette képei színeibe, vonalakba, foltokba fogalmazott belső víziók. Csak annyiban lényeges, hogy Prága óvárosa, egy gálya, vagy egy katedrális szolgál egyik-másik kép témájául, hogy mint konkrét dologhoz kapcsolódó elmény, képi jel, kulcsot adhat a képek rejtettebb tartalmainak megismeréséhez.

A képek a művész valóságélményeinek sokszorosán átlyenegett kivételidősei. Valójában látomásokról, katedrálisokról vagy ikonostázokról. Az architektónikus szerkezetre épülő színtervek applikációk, kalligrafikus jelek törvényit, hitet, rendet, lényegét követik. Fischer Ernő számára a katedrális például nem mint épület, hanem mint emberi mű, szerkezet, mint világkép kifejezője, s mindezek élmenye az érdekes. Az emberi alkotásba vetett hit és tisztelet érlelte képeit művéssé, s ebből következik, hogy valamennyi egyben tisztán csengő harmóniát is tükröz. Ezért talán a művek zeneisége az, amit legnyilvánvalóbban

ban felfedezhetünk. A színek ezernyi árnyalata kánonná rendeződik, s ez szűli a harmóniát bennünk is. Képei folyton épülő katedrálisok, hosszan épülők, mindig befejezetlenek, de így is a teljességet éreztetik. Új és újabb szépségek, értelmeik tárulnak fel az elmélyültebb nézés során. S a művek épülnek tovább bennünk is a művészen is.

Nyugalomba vonulva, a főiskola rajz tanszékének tanszékvezetői tisztségéből Fischer tanár úr energiáit ezután egészen az alkotómunka szolgálatába állíthatja. Sokéves szegedi itt-tartózkodásának méltó eseménye ez a kiállítás. A sok-sok tapasztalatot, tudást, amit az évek során tanítványainak átadott, sajnos nem összegezhetjük egy ilyen kiállításban, ezért csak köszönetünket fejezhetjük ki egykori hallgatói nevében. Abban a reményben, hogy képeivel ezután is találkozhattunk városunkban, jó egészséget, eredményekben gazdag alkotómunkát kívánunk tisztelettel, tanítványai, barátai nevében.

TÓTH ATTILA

Király Levente ki tudja hányadszor mutatkozni csabító-szerében, de most is úgy színezi a figurát, hogy az remekül hat. Jó partnere Mária József, aki szintén „hozza” a szórakozott térjapós-orvos figuráját, aki — mint mindenki a szereplők közül — tisztességes, ám fűszerezni kívánja idősebb vagy éppen fiatalabb éveit.

Fogarassy Mária, Déry Mária, Marosi Károly, Kontér László és Melis Gábor is dícsérhető alakításúak.

Maklary Zoltánék zenei kísérete megfelel a rendező elképzelésének, az előadás hangulatainak, a zongoristát, mint kikiáltót is, jól használták ki.

CS. A.

Szeretők a szekrényben

Heltai Jenő sok műfajú alkotója és jelentős egyénisége volt a magyar irodalomnak. Ma már kevésbé számolunk azzal, hogy újított meg a múlt század végén és egy rendkívül gazdag életművet hagyott maga után, melynek legjobb darabjai irodalmunk nagy értékei közé tartoznak. Verseskönyveit ugyan nemigen forgatjuk, de szanjanja, kabarétrefáit szívesen hallgatjuk. Mág népszerű színpadi művei közül az újrómantikus hangú esillogó költői technikával írott „Néma levente” és a „Tündérláki lányok”. Bizonyára sokan olvassák a regényeit, például a „Jaguár”-t és a „Kiskirály”-ot.

Bizvást mondhatjuk, hogy humora él leginkább és hat az utódokra. Heltai a humorban is újító volt, hiszen a nálunk szokatlán groteszkséget használja gyakran; az össze nem illő elemek egymás mellé rakását, valamint az azóta nálunk is divatosá vált képtelen humort, amely nála minden esetben a jó életerzés kifejezése (és nem a szorongásé, mint manapság az „elfekettült” képtelen humor). Legjobb örököse e téren, az irodalom periferiájára száműzött Rejtő-Howard.

A Szegedi Nemzeti Színház a költő egyik korai, könnyed,

igénytelenebb színpadi művét mutatta be és játssza május hónapban. A Naftalin-ban is megmutatkozik Heltai írói eleganciája és komponáló képessége. Nagyvonalúan, ugyanakkor semmitmondóan keveri-kavarja a szálakat, majd oldja föl. A darab morbid befejezése jól időzített groteszk fintor.

A bohózatnak a naftalinos szekrény körül zajló szituációi nem eredetiségükkel, nem meglepetéseikkel hatnak, hanem néhány jól megformált bohózati figurán keresztül, akiket az író gondosan ellátott rengeteg jó poénnal, többnyire a képtelen humor bőségszarujából.

Sándor János rendezése szerencsés megoldásról tanuskodik. Úgy tűnik, nem hagyja, hogy a szereplők az eredeti és szokványosnak ható bohózatot játsszák. Az előadás stílusa az ironia alkalmazásával menti a darabot. Igaz, nem tudja mindegyik színész időzítőbe tenni a megszemélyesített figurát és a stíluskeverés enyhén zavar. A játék tempója alkalmanként változik, amikor én láttam, kissé egyenetlenné vált. Néha üresjárat keletkezett a színpadon, többnyire amikor a kottázott ríktóán és harsányan, ezzel együtt mégis unalmasan vesznek részt a játékban.

Érdekvédelmi kérdésekről

A JATE KISZ vb idei munkatervében szerepelt a feladat, hogy megvizsgálja a hallgatók munka- és életkörülményeit. Ez a felmérés egyben része volt az ifjúsági törvény végrehajtását értékelő diákkonferenciának, mivel a kérdőíveken felvetett problémák javarészt a JATE ifjúsági parlamentjén tárgyalták.

A három karra összesen 800 darab kérdőívet küldtek ki, de csak alig 500 érkezett vissza kitöltve. A kérdőíveken 35 lényegesnek tartott kérdés szerepelt, amelyeknek jelentős része javaslatokra, véleményekre vonatkozott, így ködölásra, gépi feldolgozásra nem volt lehetőség. A válaszok név nélkül töltötték ki az íveket, viszont a kar, évfolyam és szak megjelölésével a sajátos problémák behatárolása is lehetővé vált.

Az első kérdéscsoport a hallgatók lakáskörülményeivel és az ellátásért fizetett összegekkel foglalkozott. A válaszok alapján megállapítható, hogy a József Attila Diakotthonban és a Bolyai Kollegiumban lakó hallgatók az ottani körülményeket a tanulmányi tevékenységhez rossznak, hátráltatóknak tartják. Sűrűn feladat a két intézmény rekonstrukciójára, illetve a korszerűsítés ütemének megkezdésére. A Móra és a Herman kollégium jól felszerelt és kényelmes, de itt is tapasztalható némi hiányosság és zsúfoltság.

Az albérlésben lakó hallgatók jelzése szerint az albérlési díjak 50-100 forinttal emelkedtek az idén is és főleg Tarján lakótele-

pen már igen magasak. Érdemes lenne erre felhívni Szeged városi tanács illetékesinek figyelmét; ez sem elhanyagolható érdekvédelmi feladata a KISZ-nek.

Nagyon jelentős eredmény az, hogy a szociális helyzetük alapján az első három kategóriába sorolt hallgatóknak szinte kivétel nélkül biztosították az úgynevezett bentlakásos elhelyezést.

A válaszok is arról tanuskodnak, hogy egyetemünkön évente nagyszámú rendkívüli szociális segélyt osztanak ki. Megnyugtatóan kiderült, hogy ez valóban az arra leginkább rászorulóknak jár.

Az egyetemi hallgatóknak körülbelül 20 százaléka egészíti ki ösztöndíját valamilyen munkavállalással.

A társadalmi munkában a hallgatók összlétszámának majdnem 50 százalékát számíthatjuk résztvevőként. Ez a munka igen sokrétű: patronálás, Studium Generale, tudományos diákkör, tanügyi iskola támogatása stb.

Az öntevékeny művészeti együttesek, önképzőkörök eredményei mindenki előtt ismertek. A kulturálódás kérdését tekintve fontos adatként megjegyezhetjük, hogy a hallgatók havonta átlag 40-50 forintot költenek szépirodalmi könyvekre. A jegyzetellátást illetően a válaszolók véleménye az, hogy a megvásárolható tankönyvek, szakkönyvek áráig. Felvetődött olyan javaslat, hogy központi alaphoz adjanak támogatást a nélkülözhetetlen szakkönyvek vásárlásához.

Nagyon sok válaszoló közölte, hogy van ugyan klubigazolványa,

de nem érvényesítette erre a félévre. A kérdezett hallgatók 40 százalékának semmilyen előadás-sorozatra nincs bérlete. Felmérés szerint a hallgatók hetente átlag 5-10 órát fordítanak általános műveltségük gyarapítására.

A menzai problémák körül most csak a sorbanállást emeljük ki. Általános véleményként megfogalmazhatjuk, hogy feltétlenül szükség volna az aggasztó zsúfoltság megszüntetésére: biztosítsanak külön menzát a középiskolásoknak és a főiskolásoknak. Az egyetemi sportolási lehetőségekkel kapcsolatos kérdésekre adott válaszok egyrészt inaktív, társul tanuskodnak, másrészt kritikai észrevételeket közölnek. Indokoltnak kell tartanunk a jelenlegi létesítményhelyzet szükségességét bíráló megjegyzéseket. A sportolási lehetőségek bővítésére javasolhatók például új pálya és tornacsarnok berévelete.

A tanulmányi fegyelmre vonatkozó válaszok hangsúlyozzák, csak formális megoldásnak, a kérdés leegyszerűsítésének tartanák, ha ismét kötelezővé tennék az előadások látogatását.

A nem nyelvcszakos hallgatók számára fontos kérdés a nyelvtanítás szervezeti centralizálása; központi nyelvi lektorátus létesítése, ezt követően központi nyelvi laboratórium létrehozása. A fentiekben kívül a nyelvtanítás technikai felszereltségének megteremtése, illetve korszerűsítése, programozó szakén a nyelvtanítás bevezetése a közeljövő feladata.

CS. A. — S. T.

Úton-útfelel az Egyetemi Színpaddal

Útinapló töredék

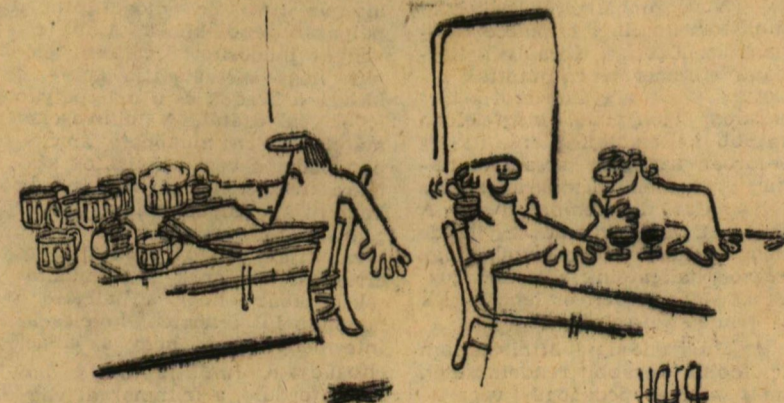
1972. április 20. szombaton délelőtt. A debreceni Egyetemi Fesztiválról érkezve a Nyugati Pályaudvar esernokában kitörg örömmel üdvözöljük Ambrus Gyurit. Az igazsághoz tartozik, hogy ez az öröm nem kizárólag személyének szól, hanem annak a ténynek is, hogy az illetékes szervek jóindulatú segítségével és a többnapos fáradozása közös eredményként táskájában vannak utlevelünk. Már kora délután továbbutazhattunk a Keleti Pályaudvartól, hogy eleget tegyünk jugoszláviai és olaszországi meghívásainknak. 12 napos túrnera indulunk, három városban lépünk fel, a Petőfi Rock-ot háromszor, a Kőműves Kelemen négyyszer adjuk elő. A teljes útirány: Budapest—Belgrád—Novi Sad—Belgrád—Ljubjana—Vencence—Bologna—Parma—Bologna—Vencence—Zágráb—Budapest.

lik, és bár hagyományos színpadon vagyunk kénytelenek játszani, a harmadik „kör” végére megide is föl tudunk hozni magunkkal egy kisebb csoportot a nézők legaktívabb rétegéből. Az előadás befejezése után több mint egy óra beszélgetés és vita alakul ki a helyszínen az együttes és a nézők közötti munkánk tartalmi és formai jegyeiről, politikai céljainkról, a forradalom kérdéséről.

Április 24. szerda. A Fesztivál április 20-ától már tart, mi jugoszláviai meghívásunk miatt négy nap késéssel kapcsolódunk be izgalmasan sokszínű életébe. Mindkét előadásunk egyértelmű szakmai sikert arat: a Kelemen két alkalommal játszunk egy kamarateremben, a Rockot az 1000 férőhelyes Királyi Színház óriási játékerének előszínpadán. A szakmai vitán szamunkéri, hogy az egyértelműen politikus, nagy hatású és mozgósító erejű Petőfi Rock mellett milyen progresszív politikai mondanója van a Kelemennek. Miután részletesen elemeztem Sarkadi művének és a népbálsadának parabolisztikus jellegét, társadalmi-etikai fogantatását szimbólumrendszerét, csak akkor fogadják el, hogy összefüggés van a két előadás és az együttes politikai célkitűzése között, és a Kelemen ennek egy speciálisabb megjelenési formája. A Pármai Fesztivál közismert baloldali elkötelezettségéről, nem véletlen tehát, hogy a kifulladás nyugati színházi avant-garde előtt tölünk és általában a szocialista országok együttesétől várták a meggyőző és egyértelmű progresszív politikai színházat. Hogy nem keletünk előadását és hogy a Wrocław Fesztiválon elért kiugró sikerünket megköszönő hatást értünk el, azt bizonyítja Rusconi fesztivál-igazgató véleménye, aki a legjobb négy együttes közé sorolt bennünket és előzetesen meghívott a következő fesztiválra is. A szakmai sajtó pedig mindkét előadásunkról egyértelműen elismerően írt, Grotowski és a Living Theatre munkáját, tevékenységét említve mércéként velünk kapcsolatosan, ami számunkra a lehető legnagyobb dícséret egy rangos nemzetközi fesztivál mezonyében.

Április 29-30. A hazatérés élményekben és látványokban felejthetetlenül gazdag napja. A Vencence Szent Márk tér a Busilikkával és a Doge Palotával vagy a zágrábi óváros a Mestrovic Múzeummal egy fáradalomban és sikerekben egyaránt bővelkedő túrnera méltó befejezése voltak állomásaink egy-egy napra megszakítva utunkat hazafelé.

PAÁL ISTVÁN
művészeti vezető

— Előtanulmányokat végez. Az a régebben, hogy a szerkesztés fogja húzni.